Nachtvlinders in de Peel

peelvenen Ecotop 2025

30-08-2025

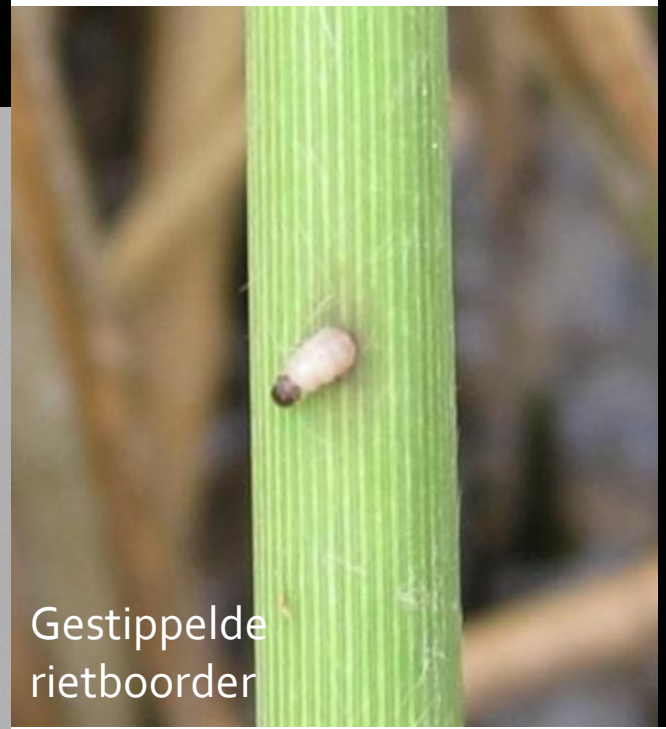
Jurriën van Deijk

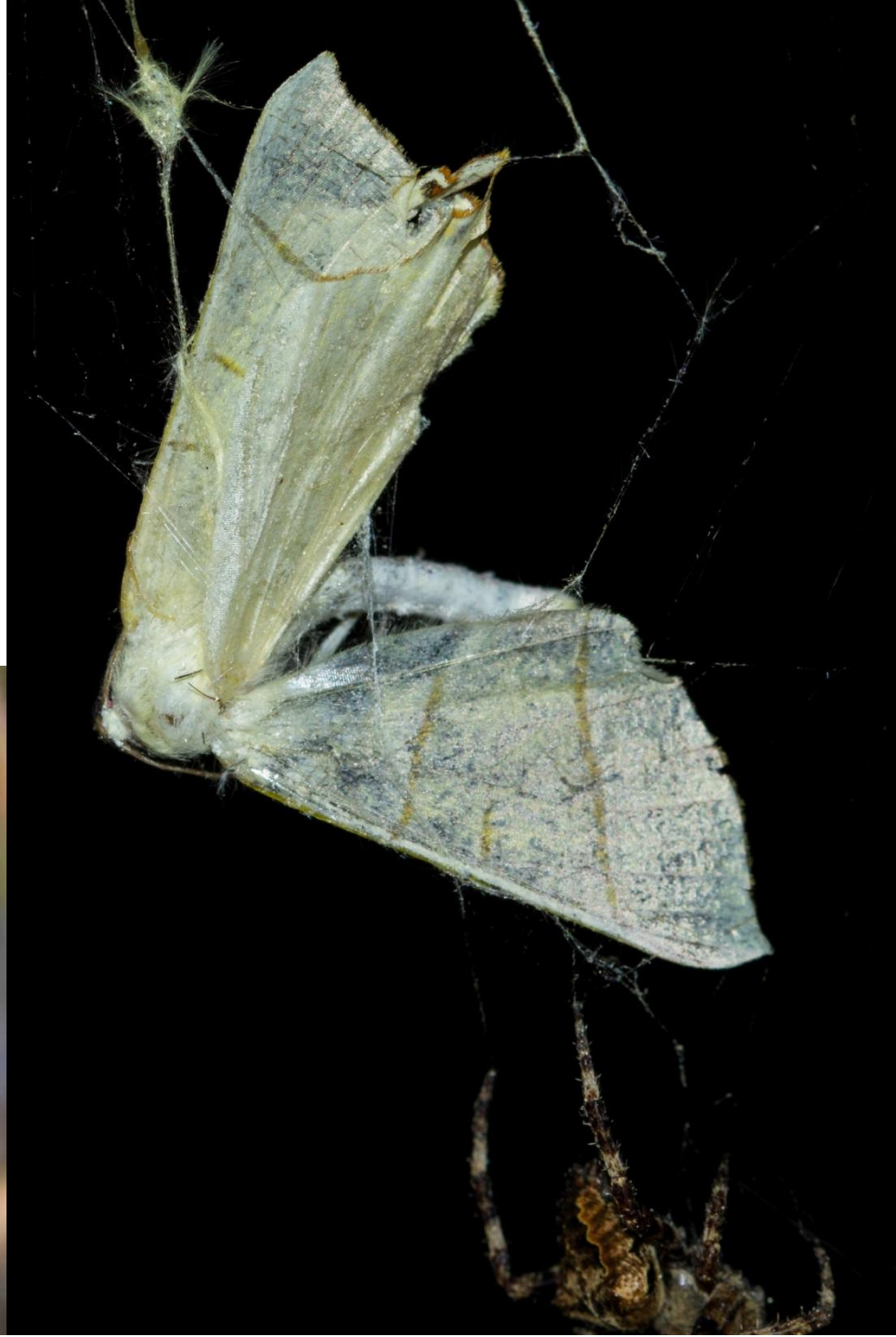
Belangrijke rol is ecosysteem

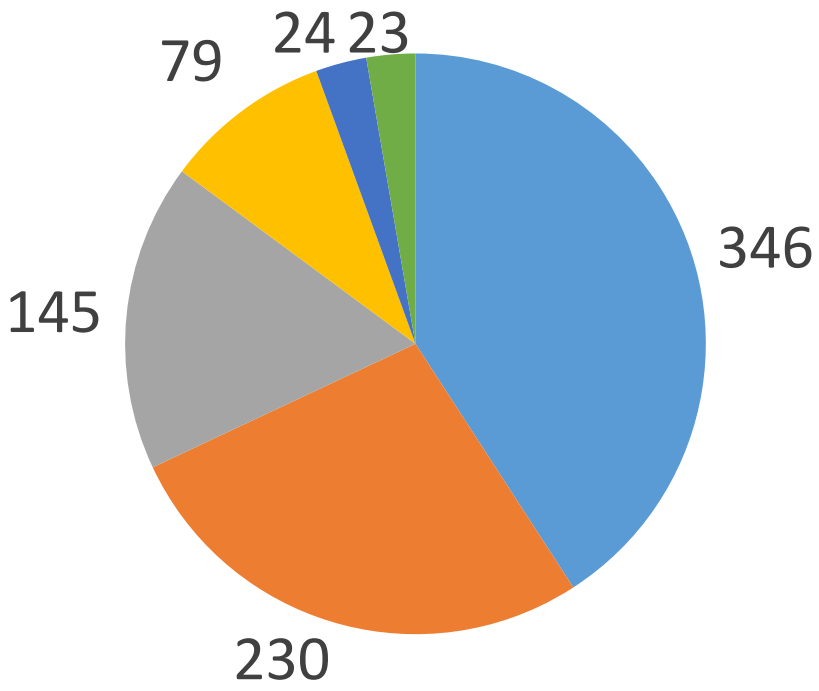

Gestippelde rietboorder

Waardplantgebruik nachtvlinders

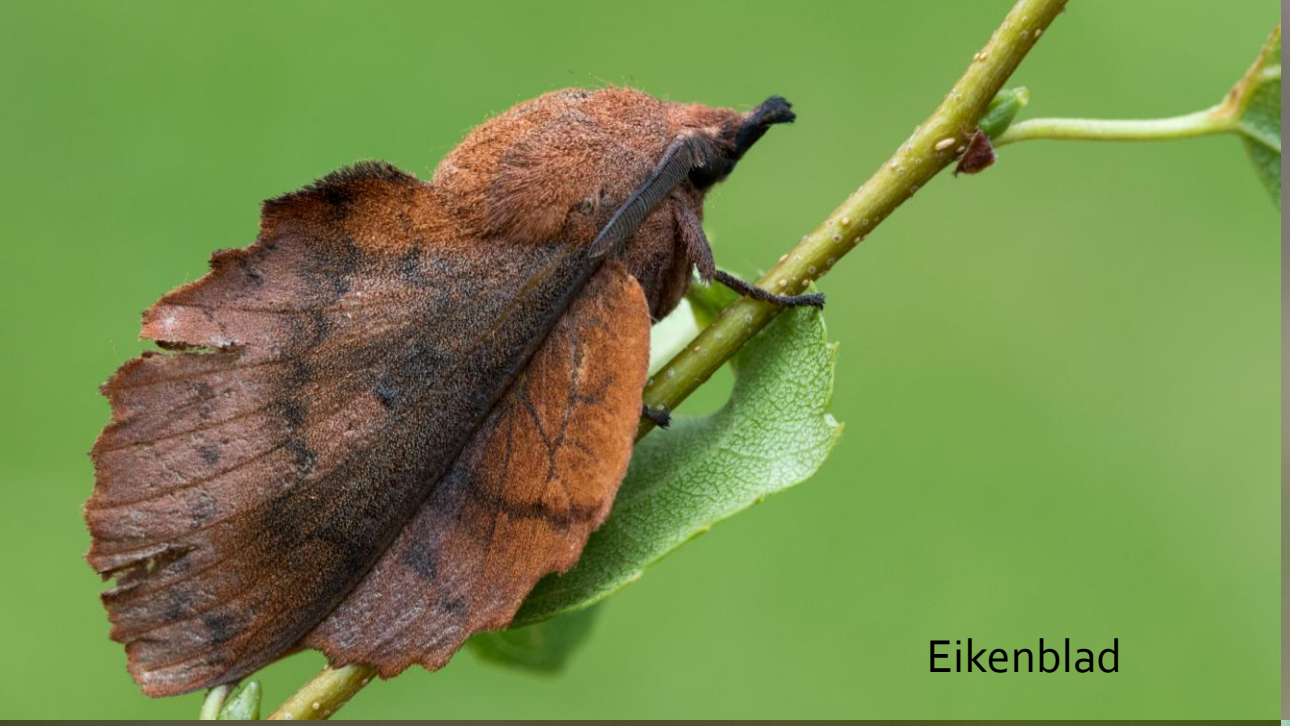

Inheemse:

- bomen/struiken
- kruiden
- divers
- grassen
- overige
- (korst)mossen en algen

De Vlinderstichting

Eikenblad

Gevlamde vlinder

Gemarmerde oogspanner

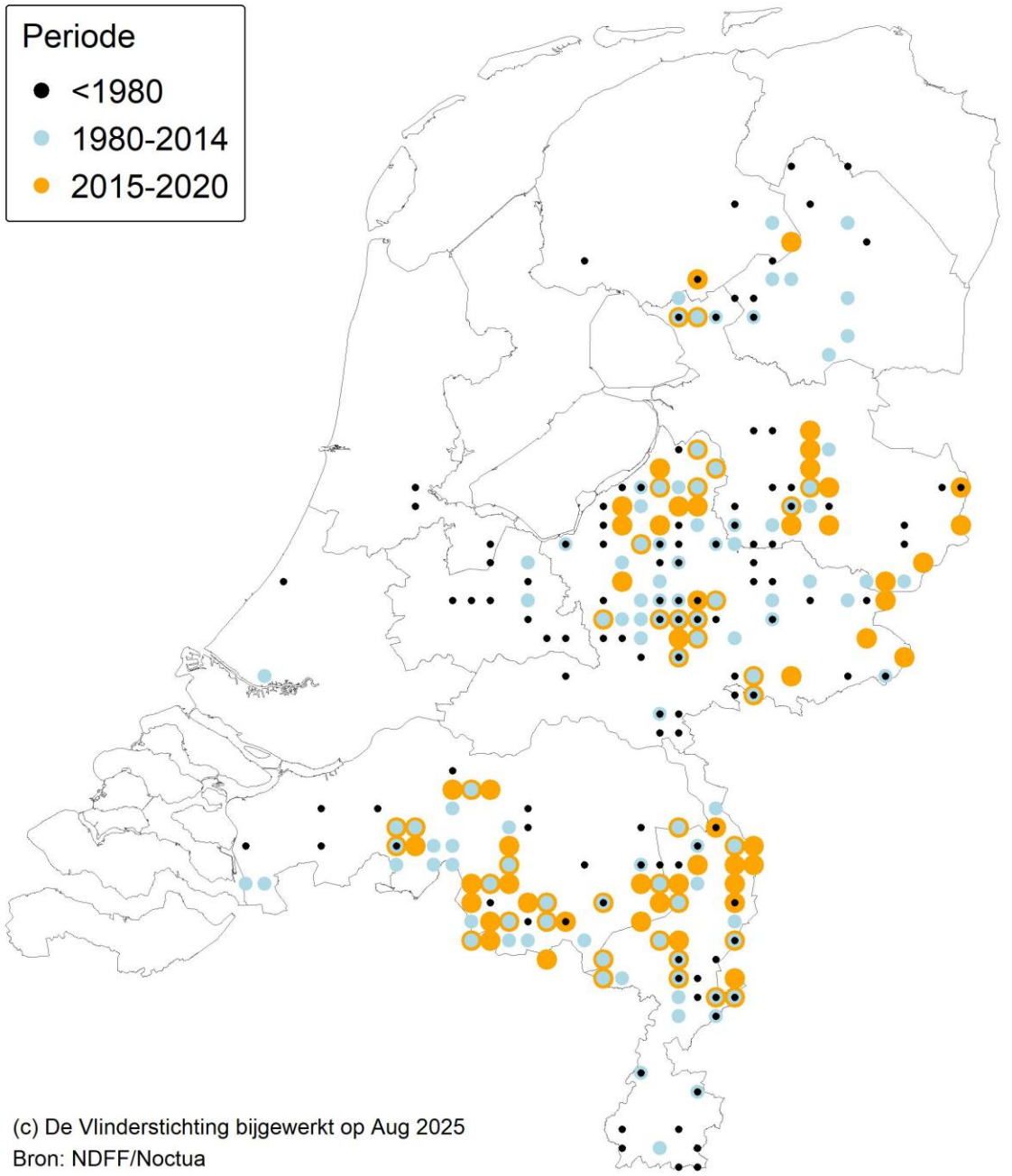

Hoogveenvlekuil

- >12.000.000 nachtvlinderwaarnemingen
- >1 miljoen per in 2024
- Goed beeld van verspreiding en vliegtijd

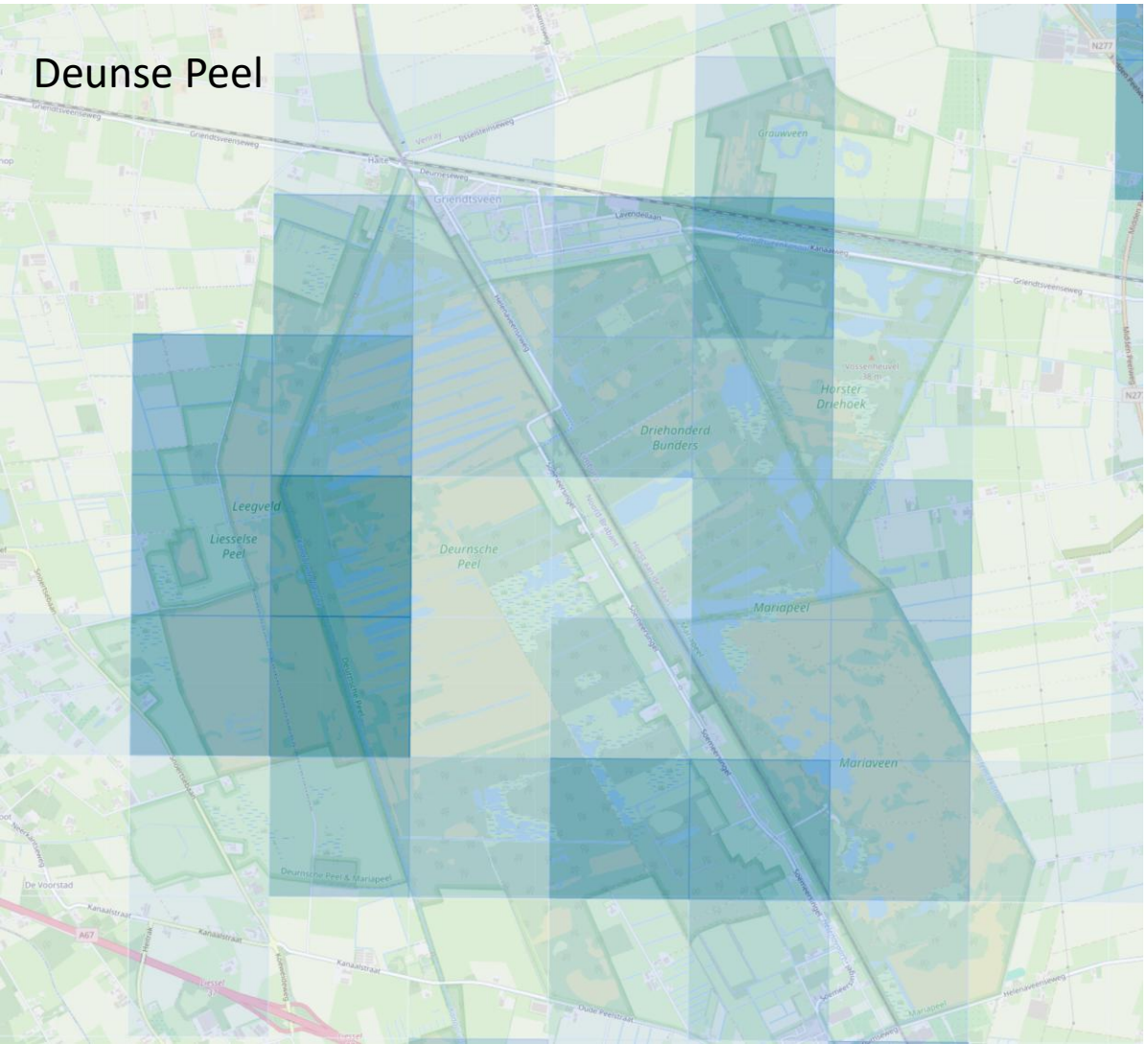
Gevlamde vlinder

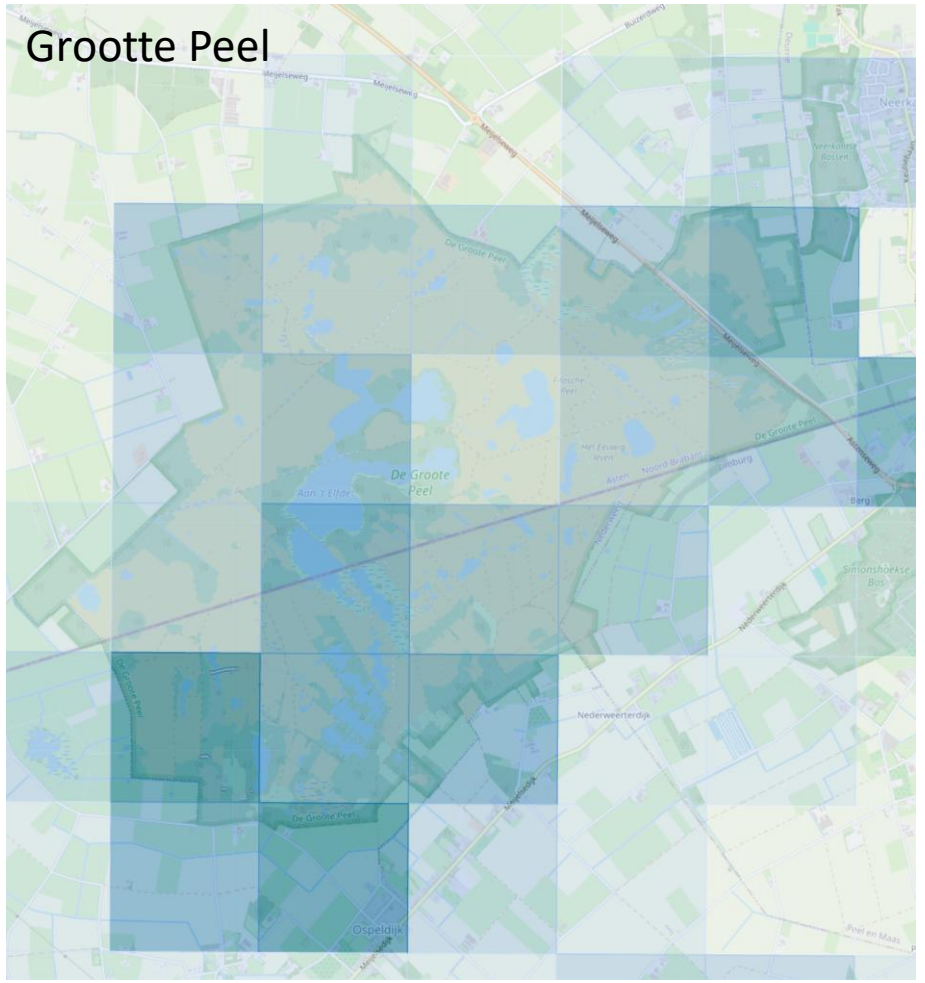

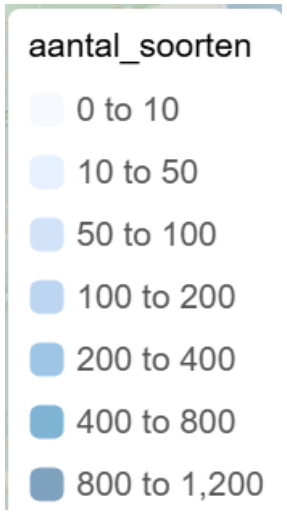
Soorten nachtvlinders in een 5*5 kilometerhok vanaf 2000 in de NDFF

Minimaal 38 soorten
Maximaal 553 soorten

Minimaal 43 soorten
Maximaal 414 soorten

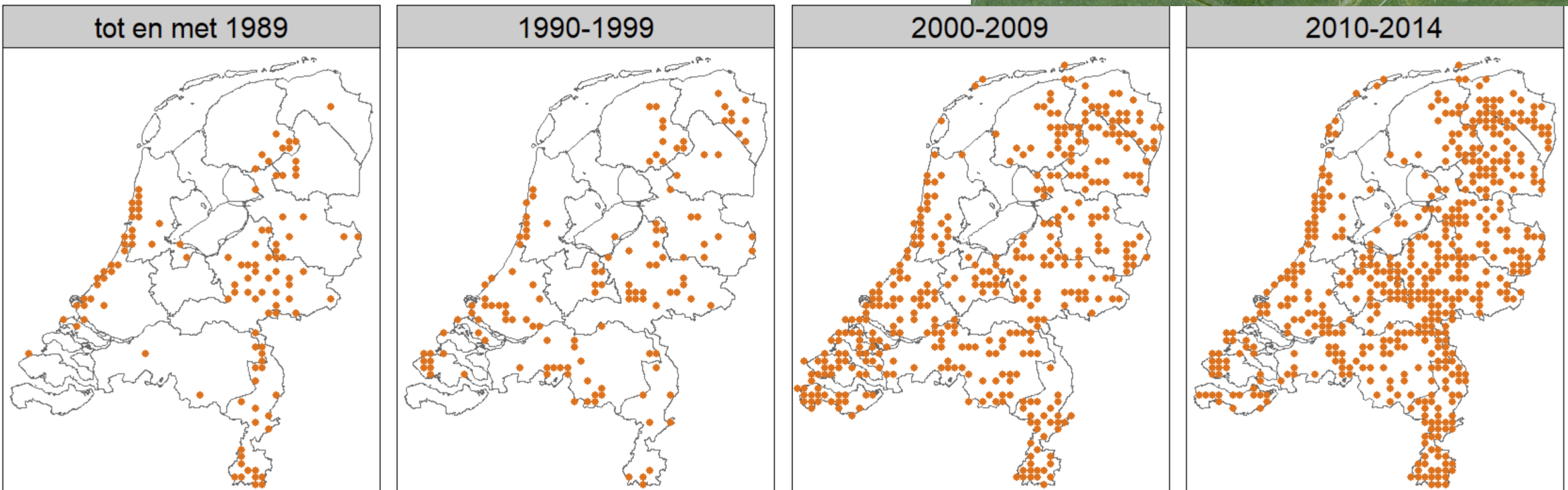

Verspreiding ≠ aantalllen

Aangebrande spanner

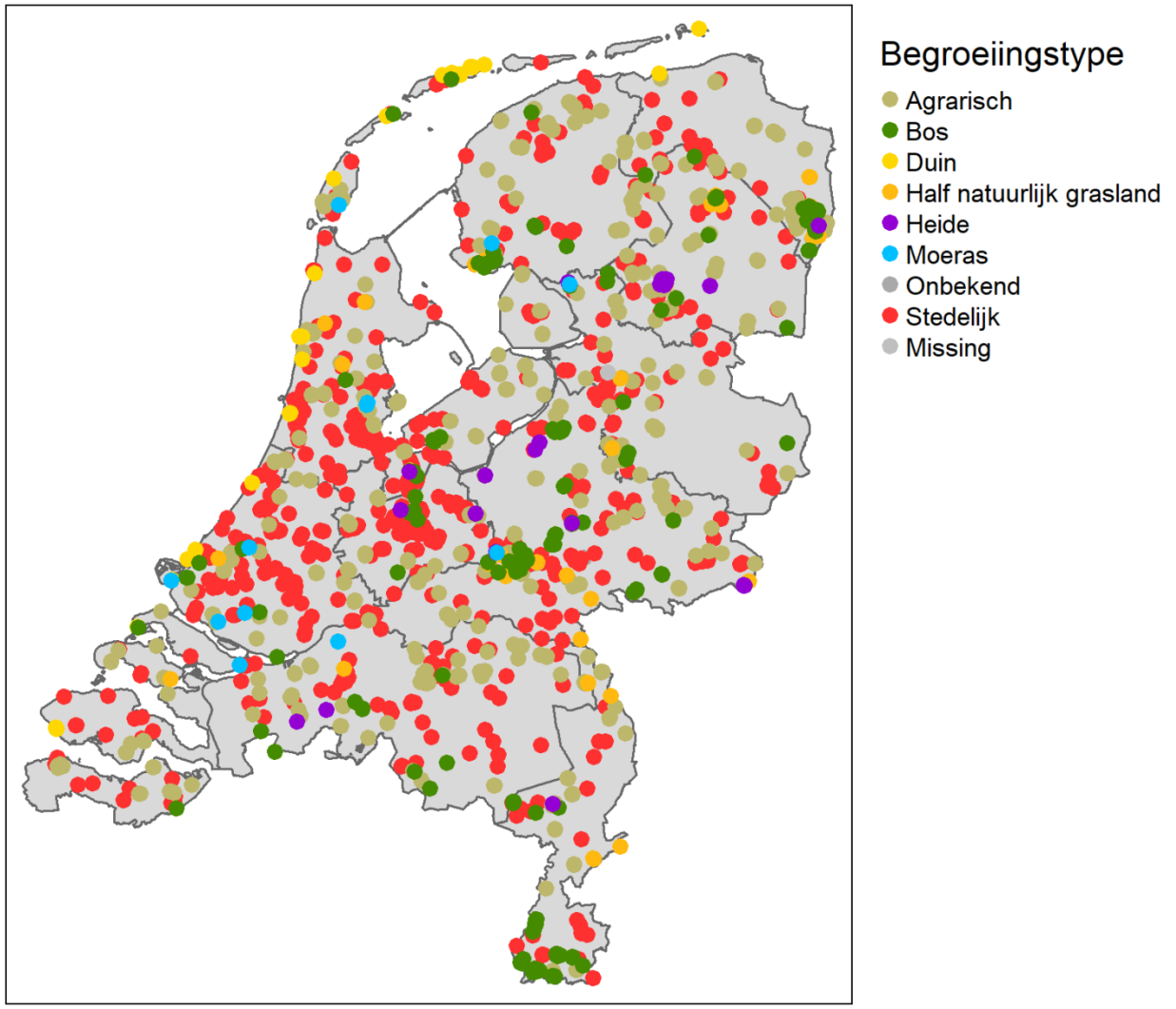

Nachtvlindermeetnet opgezet

- Aantalsmonitoring

In 2024

- 1405 meetpunten
- 761 vrijwilligers
- 1295 soorten (626 + 669)
- 571 meetpunten agrarisch
- 621 meetpunten stedelijk

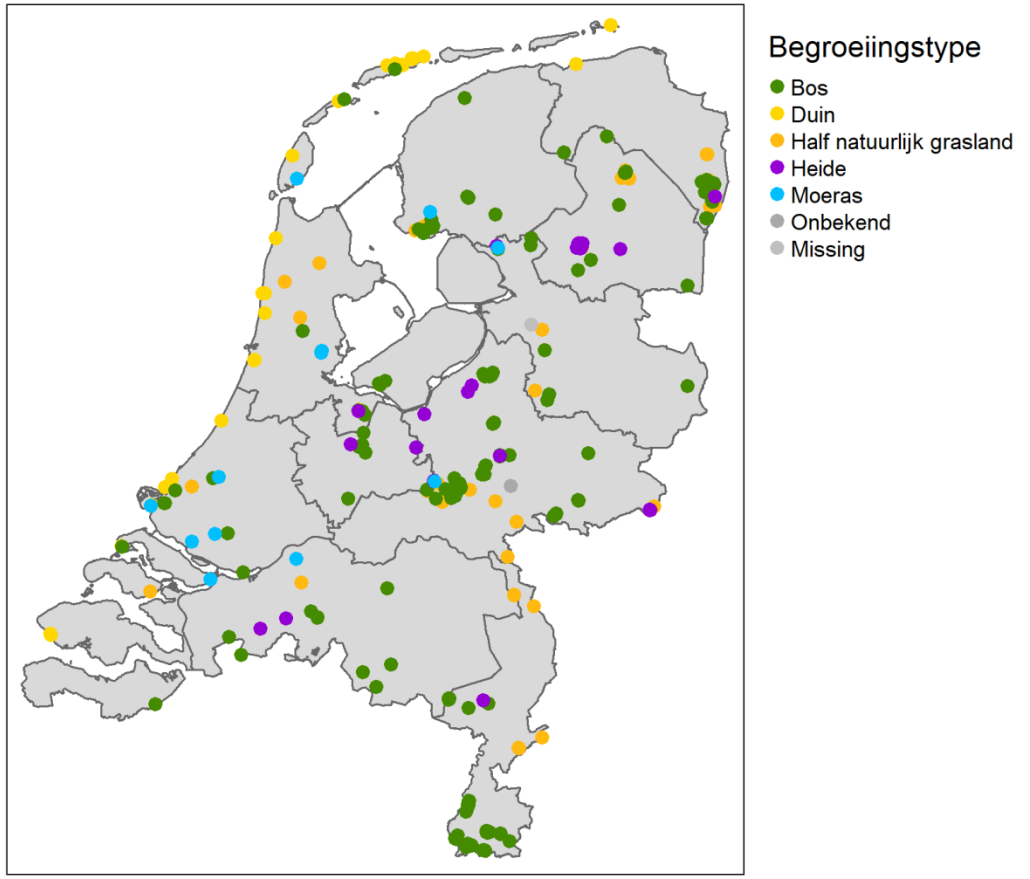
De Vlinderstichting

nem Netwerk Ecologische Monitoring

- Onvoldoende bekend uit moerassen,o.a. veengebieden

	2025
Agrarisch	571
Bos	26
droog bos	147
Duin	29
Half natuurlijk grasland	54
Heide	30
Kwelders en schorren	5
Moeras	13
Onbekend	2
Stedelijk	621
vochtig bos	72

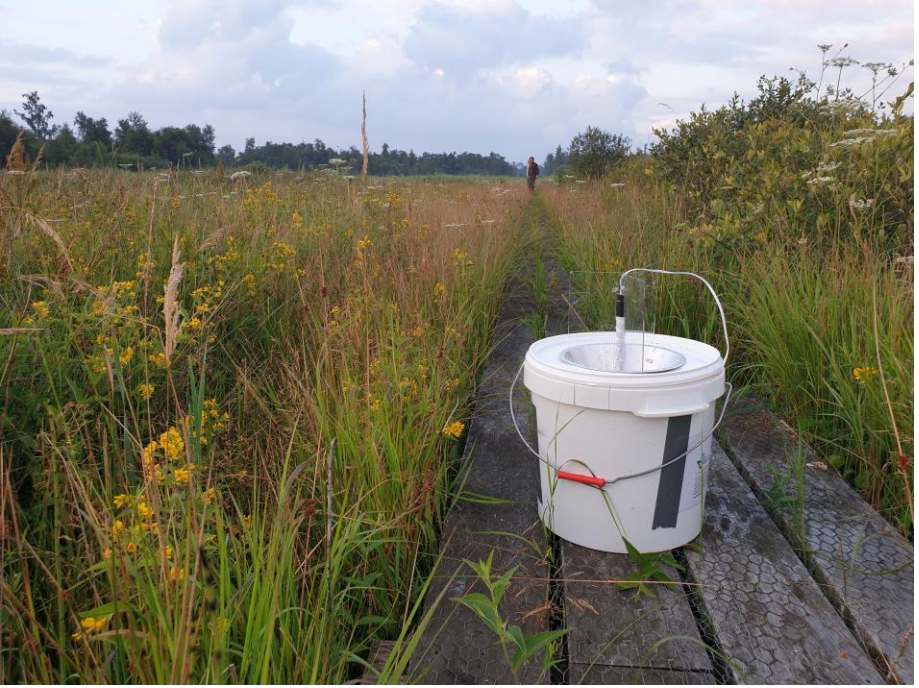
Nachtvlinders uit moerassen erg onder druk

- 54% van de 30 kenmerkende moerasnachtvlinders op Vlaamse Rode Lijst (Veraghtert et al 2023)

- 4 vrijwilligers
- 3 meetpunten
- 3 nachten
- Foto’s: Theo Bronswijk

De Vlinderstichting

het Cultuurfonds

staatsbosbeheer

- Moerasheide-aarduil

Foto’s: Theo Bronswijk

Moerasheide-aarduil - *Protolampra sobrina*

- Vliegtijd: Juli-augustus
- Rups: september-juli
- Voedselplanten (Voogd 2019)
  - struikhei,
  - blauwe bosbes
  - wilg
  - berk

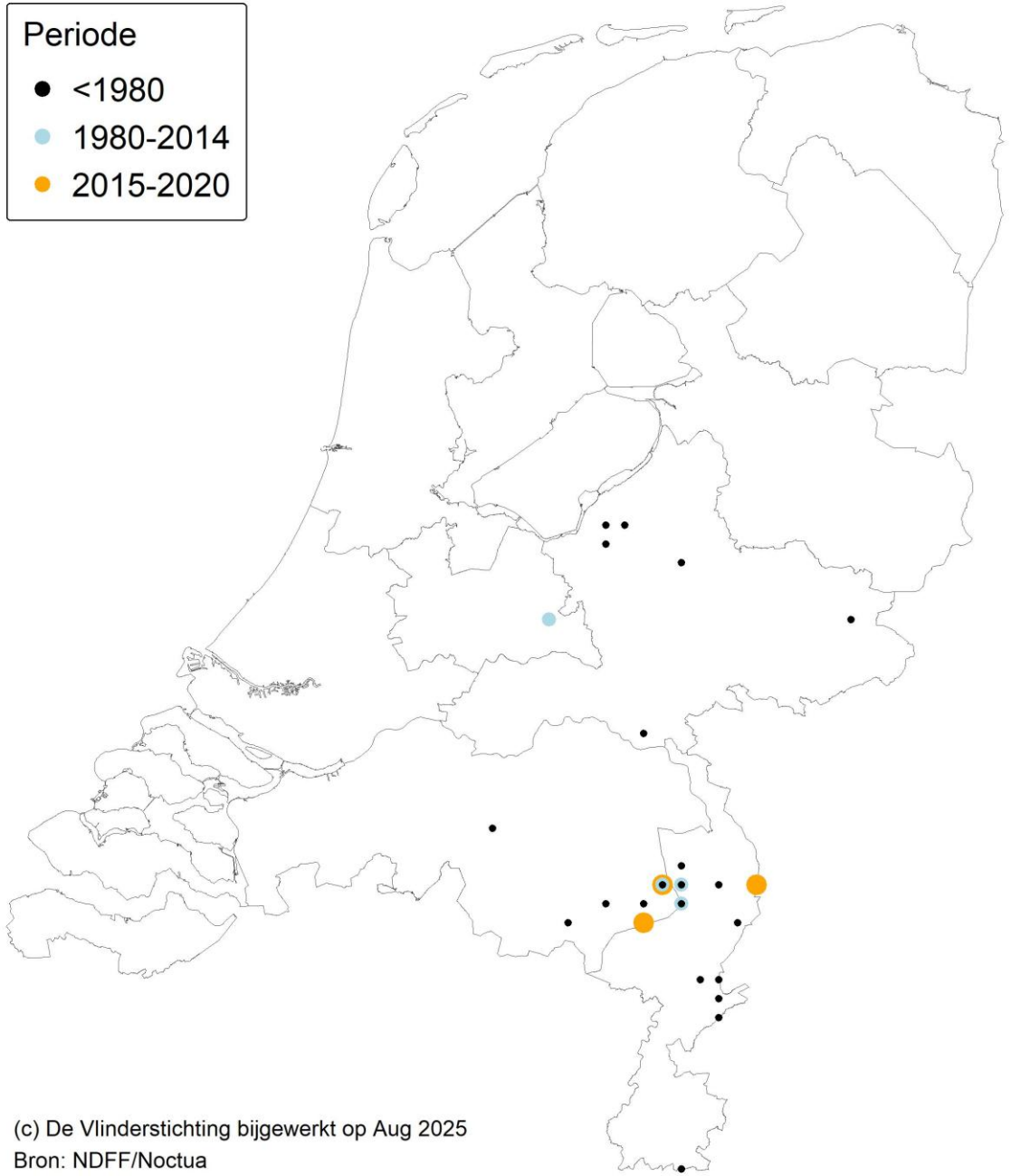
De Vlinderstichting

341. T. sobrina Gn. Zeer lokaal in heidestreken en in den regel slechts in weinig exx.In 1920-23 bij Roermond echter gewoon op smeer (totaal ± 100 exx. gevangen, Lck.). In Denemarken zeer lokaal in Jutland (12 exx. in 1938, daarvoor 1) en zeer zeldzaam op Seeland en Bornholm. Ontbreekt in Sleesw.-Holstein ; bij Hamburg zeer zeldzaam ten Z. van de Elbe ; niet waargenomen bij Bremen, evenmin bij Hannover en Osnabrück ; in Westfalen in 1932 en '33 op de heide bij Kirchhellen ; in de Rijnprov. in 1870—'72 op de heide bij Elberfeld. In België vroeger gevangen in de Kempen, de Hautes Fagnes en bij Arlon, slechts één zekere waarneming van de laatste 25 jaar : Eupen. In Groot-Britannië alleen zeer lokaal in bergachtige deelen van Perthshire en Aberdeenshire (Schotland).

1 gen., Aug. (3-8 tot 24-8), gekweekte exx. reeds vanaf 14-7.

V i n d p l. Gdl. : Putten, Leuvenum, Apeldoorn ; Groenlo ; Nijmegen. N.B. : Oisterwijk. Lbg. : Roermond.

Bron: Lempke

De Vlinderstichting

Niet bedreigd in:

- Noorwegen, Zweden , Finland

Bijna bedreigd in:

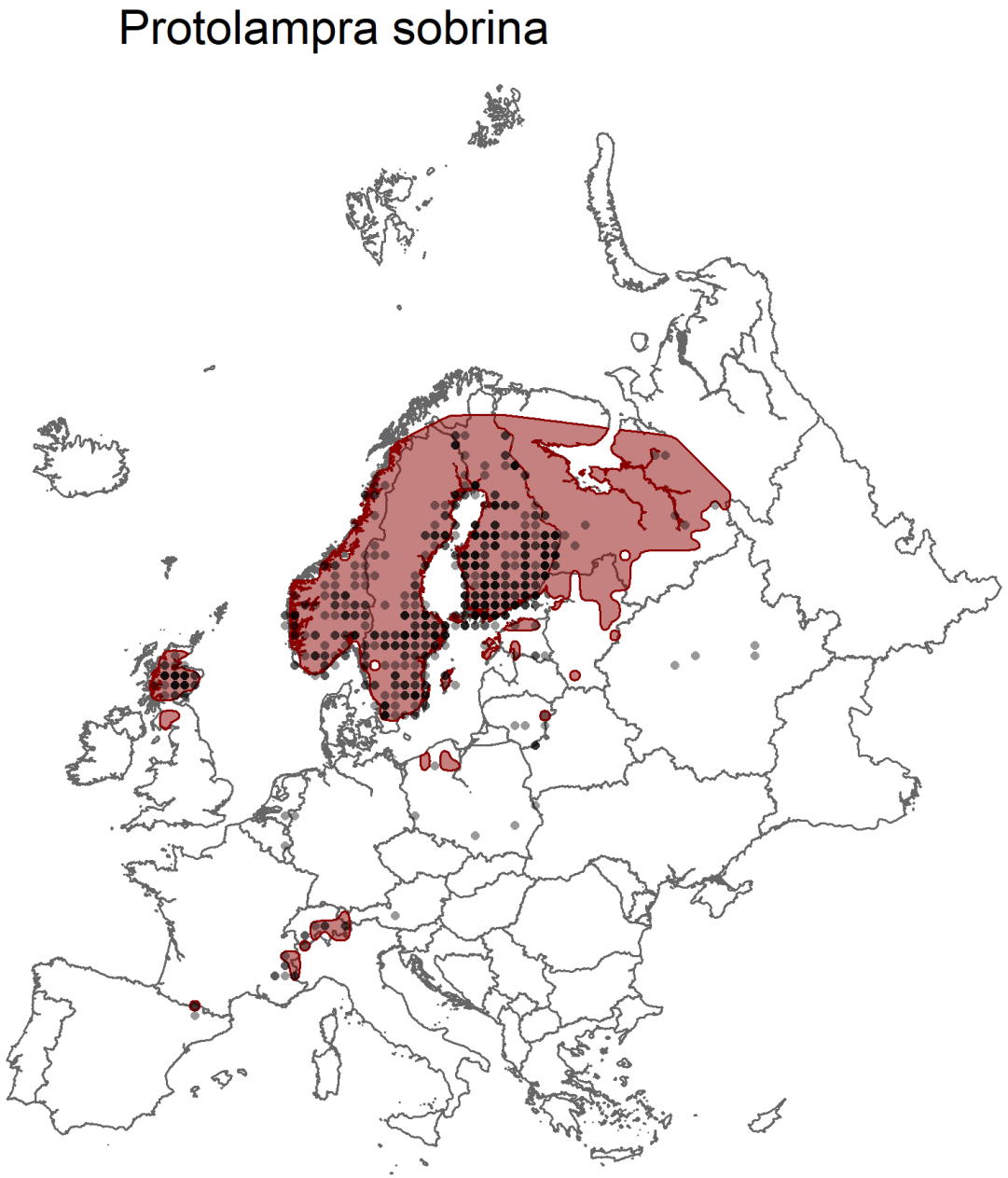
- Servië, Oostenrijk en Roemenië

Ernstig bedreigd in:

- Duitsland

Uitgestorven in:

- Denemarken

De Vlinderstichting

Moerasspinner - *Laelia coenosa*

- Eind juni-eind augustus
- Rups: augustus-juni
- Voedselplanten
  - Galigaan (*Cladium mariscus*)
  - Riet (*Phragmites australis*),
  - zwenkgrassen (*Festuca* spec.)
  - zeggen (*Carex* spec.)

Foto: Wolfgang Wagner

De Vlinderstichting

- Leefgebied Ringselven: oevervegetatie van kalkrijke moerassen met galigaan (Post 2009)
- In de Peel..?

Figuur 7. Biotoop met open water met *Cladium mariscus*, *Schoenoplectus lacustris* en *Phragmites australis*. Foto Frans Post.

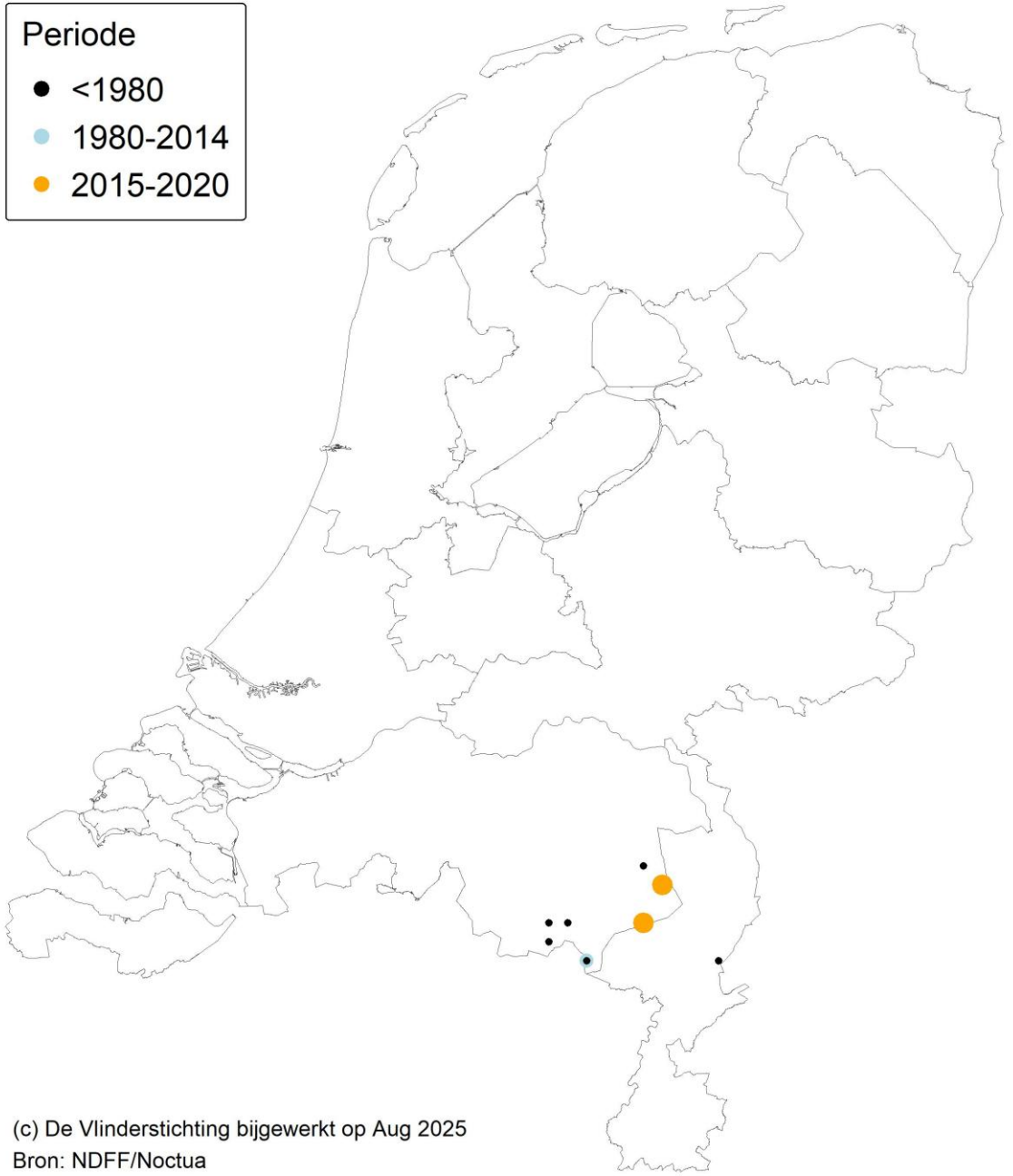
Bron: Post 2009

881. (146a.) L. coenosa Hb. In 1949 in ons land ontdekt door H. LANDSMAN. Tot nog toe slechts van 1 vindplaats in Limburg bekend, waar de vlinder echter reeds in twee verschillende jaren gevangen werd, waarbij ook het waarschijnlijk niet over grote afstanden zwervende ♀, zodat het er wel naar uitziet, dat de vlinder daar op het ogenblik inheems is.

Bron: Lempke

- jaren vijftig, zowel vlinders als rupsen, bij Deurne en Budel gevonden (Prick 2008)
- 2009 laatste waarneming Budel
- 2021 Eerste waarneming Groote Peel

(c) De Vlinderstichting bijgewerkt op Aug 2025
Bron: NDFF/Noctua

De Vlinderstichting

Niet bedreigd in:

- Romenië

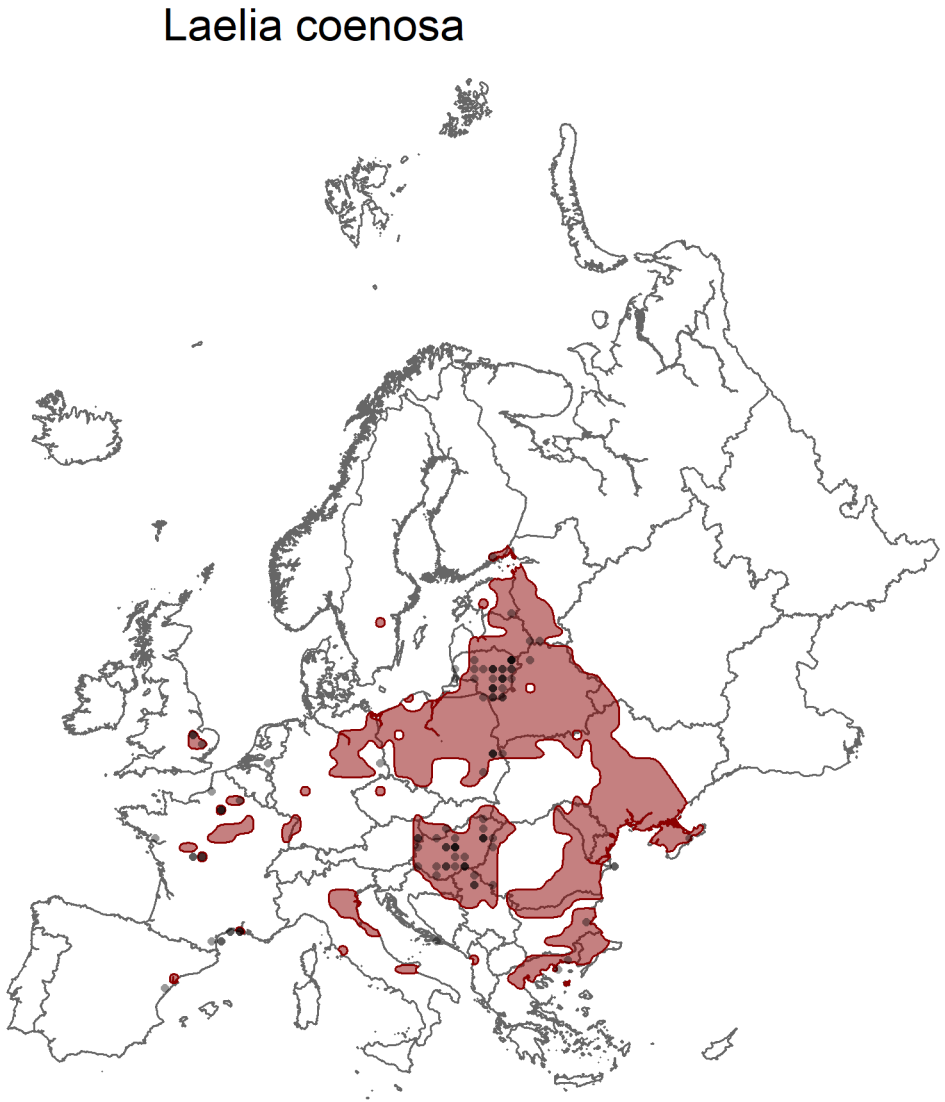
Ernstig bedreigd in:

- Duitsland

Uitgestorven in:

- Verenigd Koninkrijk, Vlaanderen

Hoogveenaarduil – *Coenophila subrosea*

- Viegtijd: Juli-augustus
- Rups: september-juli
- Voedselplanten: onder andere wilde gagel, wilg, berk, lavendelheide, bosbes, en struikheide.

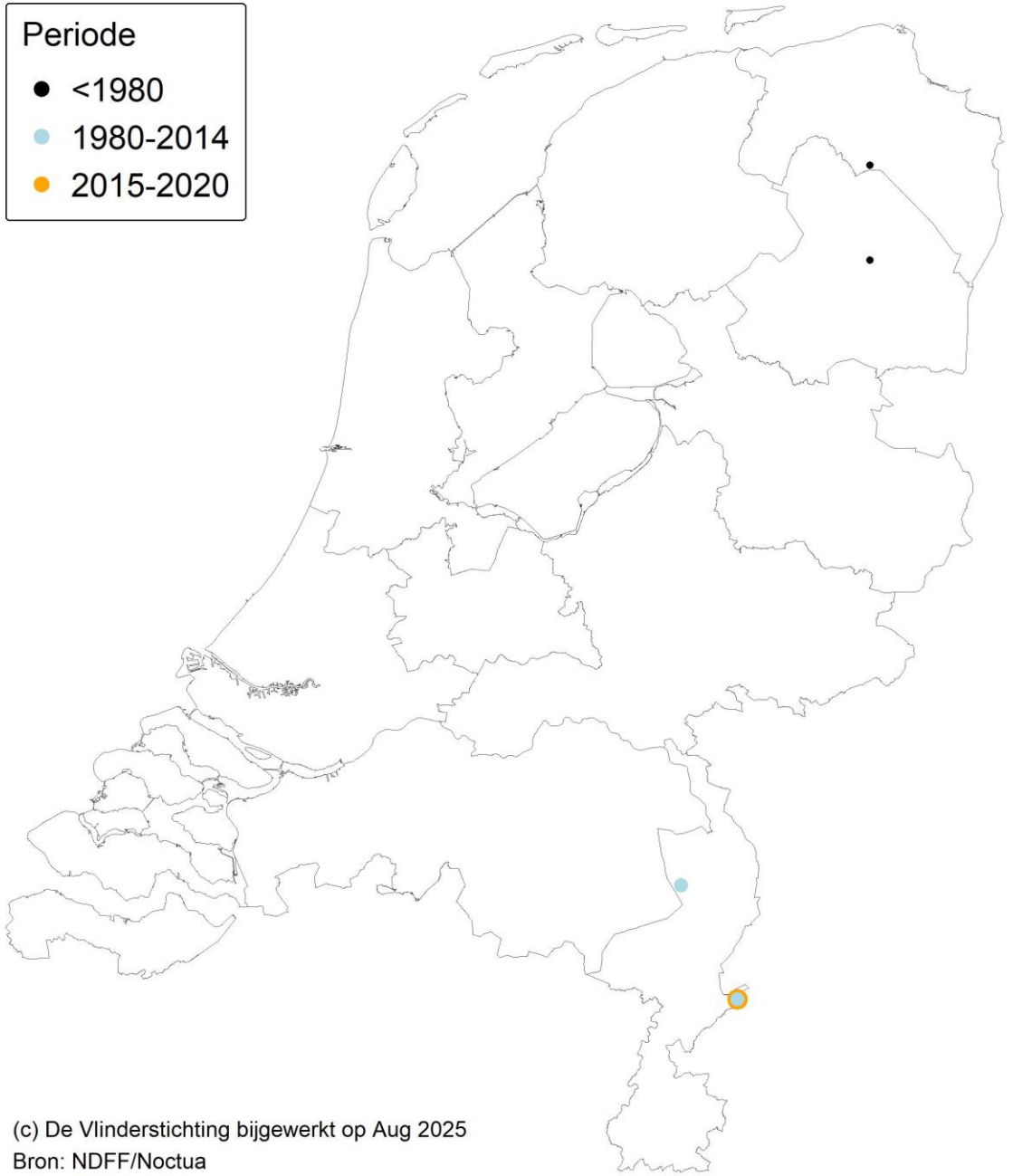

De Vlinderstichting

Hoogveenaarduil - *Coenophila subrosea*

- Vliegtijd: augustus-september
- overwintert als rups
- Rups: augustus – juni
- 1990 Deurnse Peel
- 2025: Oost Nederland

De Vlinderstichting

Niet bedreigd in:

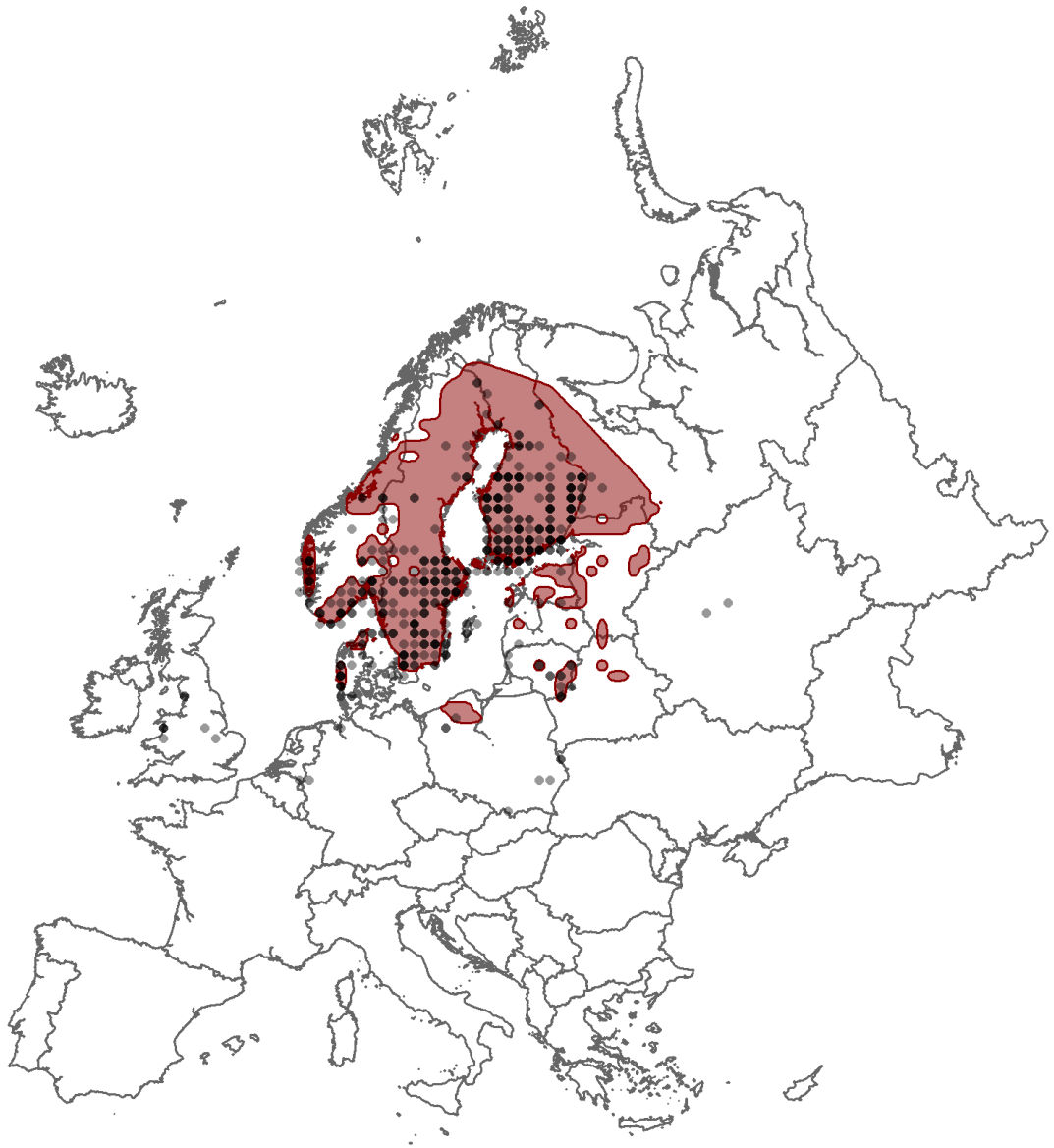
- Noorwegen, Zweden, Fin Denemarken

Ernstig bedreigd in:

- Duitsland

Coenophila subrosea

Microvlinders

- Oranjetipparelmot (*Glyphipterix haworthana*) wollegras(microvlinders.nl)

- Wollegrasmineermot (*Elachista kilmunella*) wollegras en veenpluis (microvlinders.nl)

Wollegrasmineermot
Foto: Nigel Voaden

Oranjetipparelmot
Foto: Jukka Matero

Oranjetipparelmot
Foto: kathleenfspicer

De Vlinderstichting

Bedreigingen moerassen

- Vlaamse Rode Lijst (Veraghtert 2024):
  - 23% Momenteel niet in Gevaar.
  - 54% Rode Lijst

Hoogvenen

- 3 zeldzaamste soorten afname in verspreiding

Bedreigingen hoogveen:

- Verdroging?
- Vermesting (is zuur, voedselarm systeem),
- Of juist vernatting?
- Of weersextremen?
- Versnippering
- Veenbranden? Frans Post onderzoekt dit.

De Vlinderstichting

Samenvatting

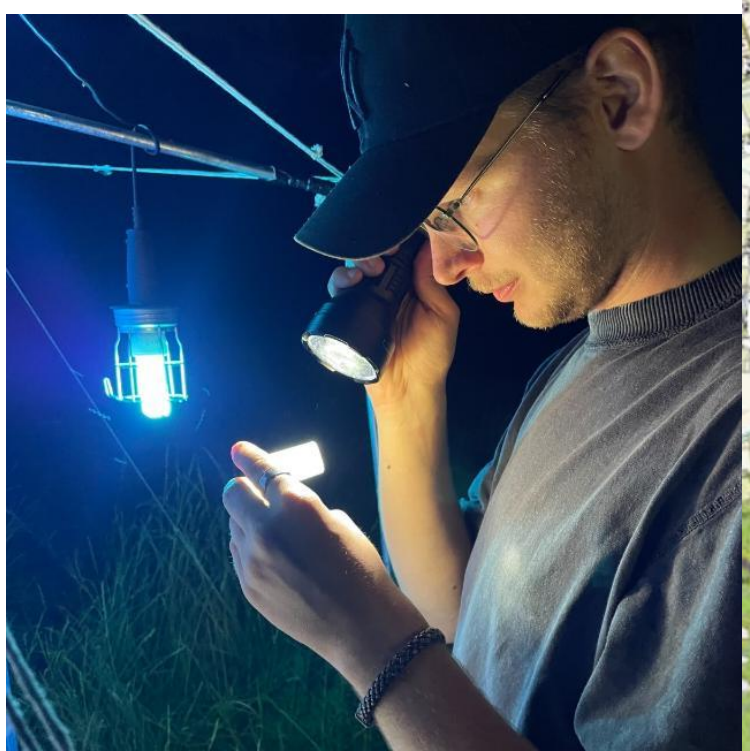
- Groot belang van de Peel voor nachtvlinders
- Tientallen soorten specifiek voor moerassen
- Drie specialisten bijna enkel in de Peel, weg = weg
- Aantallen volgen op meerdere plekken: meetnet nachtvlinders

Moerasspinner

Moerasheide-aarduil

Hoogveenaarduil

- Op zoek naar meer meetpunten in natuurgebieden, o.a. venen!
- Welke soorten zijn nog onontdekt in welke gebieden?
- Middagexcursie: microvlinders zoeken met Rik Wever
- Avondexcursie: Nachtvlinderen bij het laken

De Vlinderstichting